

MAJOR RÓBERT

Újra az ittas járművezetésről,
avagy a jogalkotó szándéka töretlen
a deliktum elleni küzdelemben

A 2012. évi C. törvény, az „új Btk.” 236. szakasza *Járművezetés ittas állapotban* címmel szabályozza az ittas járművezetés kérdéskörét. A tényállásban fellelhető új és átalakult büntetőjogi megoldásokról korábban kifejtettem¹, hogy miben is rejlik az a nagy jelentőségű változás, amelyet valódi áttörésként lehet értékelni. Az új tényállás több apróbbnak tekinthető módosítást, korszerűsítést tartalmaz, úgymint az elkövetés helyének és eszközének pontosítását, és azt, hogy a halmazatban való megállapítás lehetősége érdekében az ittas és a bódult járművezetést két külön tényállásban szabályozza. A valódi áttörést jelentő újítás azonban az elkövetés módjának meghatározásában található: a befolyásolt állapot tényállási elem helyett az ittas állapot mint tényállási elem megtöltésére értelmező rendelkezésben meghatározott tartalommal került sor, nevezetesen „*ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van*” [240. § (3) bekezdés eredeti szövege]. A „befolyásoltság” mint tényállási elem tehát megszűnt, a bűncselekmény konkrét alkoholmennyiség szervezetben való jelenlétével valósulhat meg. A megfogalmazás azonban egyértelművé teszi, hogy a szervezetben jelenlévő alkohol mennyiségét nem a vezetéskori konkrét vér- vagy légalkohol-koncentráció értékével határozza meg, hanem áttételesen úgy, hogy a vezetéskor a szervezetben lévő alkoholmennyiség idézi elő – akár későbbi időpontban is – ezt a szintet. Ezzel a büntetőjogi üldözés kiterjesztése történt meg azokra az esetekre, amelyek során az elkövető olyan mennyiségben fogyasztott alkoholt, amely a meghatározott érték későbbi előidézésére alkalmas, de olyan időszakban vállalkozott a vezetésre, amikor ez az alkoholmennyiség a szervezetben volt ugyan, de még nem érte el a mintavételezési eljárásokkal kimutatható – a tényállásban megjelölt – szintet.

¹ Major Róbert: Az ittas gépjárművezetés új büntetőjogi szabályozása, avagy áttörés várható a deliktum elleni küzdelemben. *Belügyi Szemle*, 2013/7–8.

A jogalkotó a szándékát a törvény miniszteri indoklásában is kinyilvánította, amikor kimondta, hogy „*az ittas állapotban elkövetett járművezetés olyan jogellenes magatartás, amely a befolyásoltság létrejöttének reális lehetősége esetén is eléri azt a veszélyességi szintet, amely büntetőjogi következmények kilátásba helyezését indokolja. A fentiekre figyelemmel az új tényállás vonatkozásában a büntetőeljárás során nem azt kell bizonyítani, hogy a tényállásban írt alkohol-koncentráció a vezetés idején fennállt-e, hanem azt, hogy azon időpontban a szervezetben volt-e olyan mennyiségű alkohol, amely a tényállásban írt alkohol-koncentrációt képes volt előidézni.*”

E – talán egyértelműnek és világosnak nevezhető – megfogalmazás ellenére a jogalkalmazási gyakorlat alkalmazkodása az új jogszabályi környezetéhez elmaradt. Ami – figyelemmel a több évtizedes gyakorlatra – talán érthető is lehet.

Értelmezési nehézség

A jogalkalmazásnak két alapvető fontosságú változást kellett volna befogadnia. Egyrészt a befolyásoltság mint tényállási elem megszűnésével orvos szakértői vélemény beszerzése – a befolyásoltság tekintetében – szükségtelessé vált. Az orvos szakértői gyakorlatban a befolyásoltság véleményezése elsősorban a mintavétel alapján történt, de mintavétel hiányában egyéb – elsősorban személyi jellegű – bizonyítékok alapján is véleményezhető volt a befolyásoltság mértéke. Az „új tényállás” mellett a befolyásoltság mértékének megállapítására szakértő kirendelése nem szükséges, hiszen a mintavétel meghatározott eredménye váltotta fel a befolyásoltság tényállási elemet. Mindazonáltal továbbra is előfordulhat, hogy valamilyen körülmény következtében mintavételre nem kerül sor, vagy annak eredménye nem használható fel az eljárásban. Ezen esetben a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján orvos szakértő kirendelésével a járművezető szervezetében a vezetéskor jelenlévő alkoholmennyiség véleményezhető. Szintén előfordulhat, hogy a mintavétel idején a szervezetből kimutatható alkoholkoncentráció nem éri el a bűncselekményi szintet, de gyanú van arra, hogy az illető szervezetében a vezetéskor volt annyi alkohol, amennyi képes lett volna a meghatározott koncentrációértéknél nagyobbat előidézni. Ilyen esetben természetesen továbbra is orvos szakértői visszazárolással meghatározható a szervezetben volt alkoholmennyiség.

Másrészt a vezetéskori vér- vagy légalkohol-koncentráció alapján történő büntetés kiszabást fel kellett volna váltania a mintavétel idején mért koncentráció alapulvételének. Ezt a nehéz feladatot a jogalkalmazásnak nem sikerült megoldania, mert a bírói gyakorlat ódzkodva fogadta az évtizedeken át megszokott metódus megváltoztatását, és megítélése szerint a mintavétel idején fennálló koncentráció alapulvétele nem tükrözi a cselekmény társadalomra veszélyességének valódi mértékét. Ennek megfelelően a Kúria 3/2013. (VII. 8.) számon büntető kollégiumi véleményt bocsátott ki, amelynek értelmében „*az ittas járművezetés bűncselekménye (Btk. 236. §) – az egyéb feltételek mellett – akkor állapítható meg, ha az elkövető vérében levő véralkohol-, illetve levegőalkohol-koncentráció a vezetéskor meghaladja a törvényben írt mértéket*”.

A vélemény szerint értelmezési problémát vet fel az idézett jogszabályi szövegben az „eredményező” szó. Az értelmezési probléma feloldása érdekében érdemes az „eredményez” kifejezés jelentéstartalmát megvizsgálni, mely nem más, mint hogy „*eredményül okoz, következményül maga után von valamit*”². Az eredmény általános értelemben valamilyen „*cselekvés, folyamat végső következménye*”³. Büntetőjogi értelemben pedig az eredmény az elkövetési magatartás olyan következménye, amely a bűncselekmény jogi tárgyaként megjelenő társadalmi viszonyt érintő hátrányos változás. Sem az általános, sem a büntetőjogi értelemben használt eredményfogalom értelmezése nem tartalmazza a kialakuló következményre vonatkozó időszükségletet, tehát a bekövetkezett eredmény az azt kiváltó cselekményt vagy történés után nyomban, vagy bizonyos idő elteltével is bekövetkezhet. Az eredmény megállapításának csupán az a feltétele, hogy az okozati összefüggés kimutatható legyen.

Alapvetés, hogy a szeszes ital fogyasztása és a szervezetben kialakult alkoholkoncentráció között egyenes okozati összefüggés van. Orvosilag bizonyított az is, hogy a szervezetbe bevitt alkoholmennyiség hatására „*a véralkohol a maximális értékét átlagértékben az italfogyasztás után 60 perc múlva éri el*”⁴. Tehát az italfogyasztás egy későbbi időpontban eredményezi a koncentráció maximumát, de a járművezetői képességeket hátrányosan érintő hatása ez idő előtt, már lényegesen korábban is jelentkezhet, mely időintervallum meghatározása szubjektív jellege miatt lehetetlen. A korábban kifejtetteken túl

² Magyar Értelmező Kéziszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978

³ Uo.

⁴ Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. módszertani levele az alkoholos állapot és alkoholos befolyásoltóság orvosszakértői vizsgálatáról és véleményezéséről. 1994

önmagában ez is indokolja, hogy a büntetőjogi védelem az indirekt módon meghatározott alkoholmennyiség elfogyasztása után nyomban beálljon.

Az előbbi nyelvtani értelmezés mellett érdemes a jogszabály értelmezésének más módszerét is átgondolni. Általában a jogértelmezés négy szintjét különböztetjük meg, úgymint a nyelvtani értelmezés, a logikai értelmezés, a rendszertani és a történeti értelmezés.⁵ Nyilvánvaló, hogy a felsorolt értelmezési módszerek az értelmezési tevékenység egymásra épülő szakaszait jelentik. Ha az adott módszer megnyugtató eredményre nem vezet, eggyel magasabb szintre kell lépni. Az 1990-hez kötődő politikai-gazdasági rendszerváltozás után azonban újra fellelhető egy ötödik értelmezési szint, amely a szocialistának nevezett jogi korszakban ideológiai okokból háttérbe került. Ez az értelmezési szint a teleologikus jogértelmezés.⁶ A teleológia görög eredetű kifejezés, amely olyan idealista tanítást jelent, „*amely szerint a természetben minden egy bizonyos előre megszabott cél megvalósítására jött létre és minden jelenség ennek kiteljesedését szolgálja*”. Ez a módszer tulajdonképpen a jogalkotó jogalkotási tevékenységével elérendő cél feltárását jelenti. A korábban kifejtettek alapján az ittas járművezetés új büntetőjogi szabályozásával a jogalkotó által elérni kívánt cél könnyen beazonosítható, hiszen azt az idézett miniszteri indoklás egyértelműen megfogalmazza.

A jogszabály módosítása

Figyelemmel arra, hogy a bírói és az ügyészi társadalom nem tette magáévá a jogalkotó egyértelműen megfogalmazott akaratát, és ez a helyzet a jogalkotó számára egyáltalán nem volt megnyugtató, törvénymódosításra került sor. Az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény 118. §-a a Btk. 240. § (3) bekezdésének értelmező rendelkezését a következőképpen határozta meg: „*A 236. és a 238. § alkalmazásában ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalko-*

⁵ Például Lamm Vanda – Peschka Vilmos (szerk.): Jogi lexikon. KJK, Budapest, 1999; Bíró György – Lenkovics Barnabás: Magyar polgári jog. Általános tanok. Novotni Alapítvány, Miskolc, 1999; Visegrády Antal: Jogi alaptan. Pécs, 1996; Szilágyi Péter: Jogi alaptan. Osiris Kiadó, Budapest, 2001; Szigeti Péter: Jogtani és államtani alapvonalak. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2002.

⁶ Például Takács Albert: A jogértelmezés alapjai és korlátai. Jogtudományi Közlöny, 1993/3.; Lábady Tamás: A magyar magánjog (polgári jog) általános része. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 1997; Szabó Miklós: Jogi alapfogalmak. Bibo Kiadó, Miskolc, 2002.

⁷ Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976

hol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van” [240. § (3) bekezdés 2014. január 1. napjától hatályos szövege]. Az új megfogalmazás a felületes, laikus szemlélő számára semmiféle újdonságot nem tartalmaz. Alaposabban vizsgálva a szövegezést azonban megállapítható, hogy az új megfogalmazás kiegészült az „alkalmas” kifejezéssel, ami nem jelent mást, mint hogy a jogalkotó még egyértelműbbé tette azt az elvárását, hogy a vezetéskor a járművezető szervezetében lévő alkoholmennyiség nem feltétlenül a vezetés idején, hanem akár később is előidézheti a meghatározott koncentrációs értékeket. A vezetéskor tehát olyan mennyiség van a járművezető szervezetében, ami alkalmas a jelzett koncentrációk előidézésére. Alkalmas, tehát a vezetéskor nem feltétlenül idézi azt elő.

A jogalkotó ezek alapján elszánt az ittas járművezetés elleni küzdelem területén, meg kívánja akadályozni, hogy a „felszálló ágas” védekezés okozta bizonyítási anomáliák a marasztaló ítélet meghozatalát ellehetetlenítsék. Ugyanakkor „ráívás” esetében a szakértői számítások továbbra is elkerülhetetlenek lesznek.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a tapasztalatok azt mutatják, hogy mind a „felszálló ágas” védekezés, mind a „ráívás” leginkább a járművezető vallo-másában megjelenő mozzanat és nem a valós eseménysor része. Különösen azokban az esetekben, amikor a nyomozás során terhelti vallomás nem szü-letik, csupán az orvos szakértői vélemények megismerése után hirtelen feltű-nően pontosan kezd a terhelt emlékezni az italfogyasztás körülményeire, ami nyilvánvalóvá teszi a védekezés konstruált jellegét. A „felszálló ágas” véde-kezés az új jogszabály alapján értelmetlenné vált, míg a „ráívás” kezelése a nyomozó hatóság feladata és felelőssége azzal, hogy a történeti tényállás fel-tárásával az ilyen jellegű védekezők cáfolhatók legyenek, és a közlekedés biztonságára, illetve az emberek életére és testi épségére nyilvánvalóan ve-szélyt jelentő ittas vezetések ne maradhassanak szankció nélkül. A cselek-ményt követő italfogyasztás tekintetében tehát a hatóság nem menekülhet a bizonyítás terhe alól.

Kriminalisztikai ajánlás

Azzal, hogy egyértelművé vált az ittas állapotot értelmező rendelkezés való-di tartalma, érdemes megvizsgálni, hogy milyen eszköz, módszer, eljárás al-kalmas a leginkább a bizonyítandó tény bizonyítására. A bizonyítandó tény

pedig nem más, mint a járművezető szervezetében a vezetéskor meglévő alkoholmennyiség, amelynek feltárására a vezetés után alkalmazott mintavételek szolgálnak.

Vitán felül áll, hogy a légalkoholminta-vétel egyszerűbb, gyorsabb, gazdaságosabb eljárás, mint a vér-, illetőleg a vizeletminta-vétel. Tekintettel arra, hogy a törvény mind vér-, mind légalkohol-mennyiséget meghatároz, nincs akadálya annak, hogy a minden szempontból előnyösebbnek minősíthető légalkoholminta-vételt alkalmazzuk, függetlenül az esetleges baleset kimenetelétől, súlyosságától, a cselekmény jogi minősítésétől. A vér-, illetőleg vizeletminta-vételre csak azokban az esetekben kerüljön sor, amikor a mintaadásra kötelezett nem tud, vagy nem akar a légalkoholminta-vételben közreműködni.

Mivel a természettudományos háttér és a tapasztalat is azt igazolja, hogy a légalkoholminta-vételezési eljárás mint bizonyítás megfelelő, csupán az a kérdés merülhet fel, hogy milyen metódus szerint, hány alkalommal kell a mintát biztosítani.

Tekintettel arra, hogy a bűncselekményi minősítés nem a vezetés kori alkoholkoncentráció alapján, hanem a vezetés kor a szervezetben lévő alkohol miatt egy későbbi mintavétel idején fennálló koncentráció alapján történik, célszerű az eljárást ahhoz a körülményhez igazítani, hogy a járművezetés és a mintavétel között az eljárás alá vont személy a hatóság felügyelete alatt állt-e. Ha igen (tipikusan forgalom-ellenőrzés esetén), a „ráívás” kizárható, ha pedig bizonyos ideig a hatóságnak nem volt rálátása a járművezető magatartására (tipikusan baleset esetén), a „ráívás” valószínűsíthető. Azokban az esetekben, amikor a hatóság eljárása biztosítja, hogy a járművezető a vezetés után alkoholt nem juttathat a szervezetébe – bármilyen súlyos cselekményről legyen is szó –, felesleges a cselekmény kori alkoholkoncentráció visszazámolására lehetőséget adó eljárás.

A hatályos szabályozás szerint légalkoholminta-vétel esetén három mintavételre kerül sor. Az első mintát a helyszínen a lehető leghamarabb, de az utolsó italfogyasztástól számított tíz perc elteltével kell levenni, elektromos alkoholtesztet alkalmazásával. A második és harmadik mintavételre hiteles mérőeszközt kell használni úgy, hogy a második mintavételre a cselekmény után harminc percen belül kerüljön sor, míg a harmadikra a második mintavételt követően tizenöt perc elteltével.

Ez ideális esetben azt jelenti, hogy a cselekménytől számított legfeljebb 45 perc elteltével befejeződik a mintavételezés. Tipikus italfogyasztási szokásoknak megfelelő esetekben – tehát amikor elhúzódó italfogyasztásról van szó – ez az időintervallum továbbra is megfelelő. Ha azonban az italfogyasztás közvet-

lenül a cselekmény előtt történt, előfordulhat, hogy a mintavétel idején még nem kimutatható a szervezetben lévő alkohol valódi mennyisége, a mért koncentráció annál kevesebb alkohol jelenlétére enged következtetni. Figyelemmel arra, hogy az eljárás során a bizonyítandó tény a szervezetben lévő alkohol mennyisége, *abban az időpontban kell a járművezetőtől mintát biztosítani, amikor a vezetéskor a szervezetében lévő alkohol a legnagyobb koncentrációt idézi elő.*

Ennek egyetlen lehetséges módja, ha a helyszíni ellenőrzés után tizenöt perccel ismételtük a mintavételt mindaddig, amíg az előző mérésnél nem nagyobb értéket kapunk, azaz elértük a maximumot.

Kísérletek igazolják, hogy ez általában a jelenleg hatályos szabályozás értelmében is alkalmazott három mintavételezéssel megoldható. Hosszabb vizsgálatot, legfeljebb négy-öt mintavételt csak azokban a különleges – általában csak elméletben létező – esetekben jelent, amikor közvetlenül a cselekmény előtt történt a nagy mennyiségű italfogyasztás.

Itt most egy rövid kísérlet bemutatására kerül sor, amelyben hét résztvevő ismert mennyiségű alkoholt, ismert időpontban fogyasztott, majd a légalkohol-görbéjük felvételére került sor a rendőrségnél rendszeresített készülékekkel⁸ (táblázat; ábra).

A diagram nullpontja az italfogyasztás befejezésének időpillanata. A kísérlet adataiból több egyértelmű következtetés vonható le, de e helyütt – függetlenül az italfogyasztás mennyiségétől – csupán azt vizsgáljuk, hogy az italfogyasztás befejezése után mennyi időn belül éri el a légalkohol-koncentráció a maximumát. Normál, hosszabb ideig tartó italfogyasztás esetén az italfogyasztás befejezését követően bőven 45 perccel belül éri el. Nagyon rövid ideig tartó, nagy mennyiségű alkohol elfogyasztása esetén is 90 perccel belül maximális értéket mutatnak az eredmények.

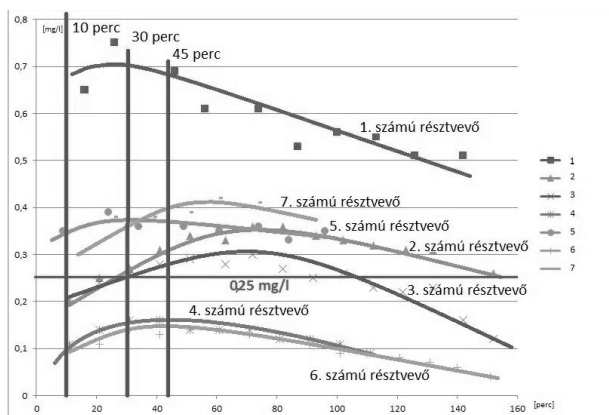
A jelenlegi szabályozás értelmében, ha a helyszíni alkoholtesztes ellenőrzés eredménye a bűncselekményi érték alatt van, közigazgatási bírság kiszabásának van helye. Ez azért aggályos, mert lehet, hogy egyfelől a járművezető szervezetében bűncselekményi értéket meghaladó mennyiségű alkohol van a teszt időpontjában, csak az még a „felszívódás” fázisában van, és ezért nem kimutatható, másfelől lehet, hogy ilyen mennyiségű alkohol volt a vezetéskor a szervezetében, csak már a lebomlás miatt nem mutatható ki. Az előbbi esetben az ismételt mintavétel megoldást jelent, míg az utóbbi esetben visszaszámolásnak lehet helye. Megjegyzendő azonban, hogy a visszaszámolás feltehetően ugyanazt a helyzetet idézi elő, mint a korábbi gya-

⁸ A kísérlet levezetésében közreműködött Csatai Tamás rendőr őrnagy, az ORFK Dunakeszi Oktatási Központ munkatársa és dr. Fülöp Zoltán igazságügyi orvos szakértő.

A kísérlet folyamán alkalmazott italfogyasztások időpontja

Alany	Az italfogyasztás ideje annak befejezése előtt
1. számú résztvevő	36 percen folyamatosan
2. számú résztvevő	8 percen
3. számú résztvevő	8 percen
4. számú résztvevő	33 percen
5. számú résztvevő	120 percen folyamatosan
6. számú résztvevő	2 perc alatt
7. számú résztvevő	72 percen folyamatosan, de az utolsó 5 percre koncentrálvá

A kísérlet során mért légalkohol-koncentrációk ábrázolása



korlat, vagyis olyan vallomás születik a terhelt részéről, ami a mért értéket maximumként tudja beállítani. Mindezekre tekintettel az javasolható, hogy ilyen visszszámolással járó eljárásra csak akkor kerüljön sor, ha a magasabb alkoholkoncentrációra vonatkozó gyanút konkrét adat alapozza meg. Ennek hiányában a büntetőjog ezen esetektől szabaduljon, és engedjen teret a közigazgatási bírság kiszabására lehetőséget nyújtó eljárásnak.

A helyszínen – legyen az akár közlekedési baleset, akár közúti ellenőrzés – a lehető leghamarabb el kell végezni az alkoholeszteres ellenőrzést. Bármilyen pozitívitás esetén ismételt mintavételt kellene elvégezni.

Ha az első minta értéke olyan magas, hogy önmagában bűncselekményre utal, az ismétlődő ellenőrzés a hitelesített mintavételre való szállítás alatt történjen.

Ha azonban az ismételt mintavétel eredménye alacsonyabb, akkor az első mintavétel eredménye alapján kell eljárni, de ha az bűncselekményi értéknek felel meg, a hiteles mérőeszköz alkalmazása nem mellőzhető. A bűncselekmény megállapítható akkor is, ha a hiteles mérőeszközzel már bűncselekményi érték alatti eredmény születik, mert ez igazolja, hogy a tesztes ellenőrzés etil-alkoholt mutatott ki. Bármely pozitívítás esetében ismételt mintavételezés azt az anomáliát is kiküszöbölné, amely szerint a 0,1 milligramm/liter értéket el nem érő koncentráció esetén a járművezető tovább közlekedhet, miközben elképzelhető, hogy a szervezetében jelen lévő alkohol felszívódási szakban van, így a cselekmény akár bűncselekmények minősülhet.

Az eljárás célja a bűncselekmény elkövetésének bizonyítása, annak demonstrálása, hogy immáron nem lehet holmi szakértői számításokkal kibújni a felelősség alól. Ez hosszú távon nyilván a prevenciót szolgálja. Bár a büntetőjog eszközrendszere prevenciós célokra kevésbé alkalmas, mint a kriminológia által felsorakoztatott módszerek, a büntetőjog alapfunkciója a társadalmi együttélés rendjének védelme, ami alapvetően az elrettentésen keresztül valósul meg. Ha azonban a büntetőjog eszközei tehetetlenek a jogalkotó és a társadalom szándékai szerint elítélendő magatartásokkal szemben, mert a tényállásban meghatározott magatartást megvalósítók részéről olyan védekezés terjed el, amely egyetlen bizonyítási eszközzel vagy eljárással sem cáfolható, és így szükségszerűen felmentő ítélethez vezet, semmiféle prevenciós hatás nem érvényesül. A generális prevencióról csupán akkor beszélhetünk, ha a büntetőjogi tényállás megfogalmazása elkerülhetetlenné teszi a „megérde-melt” szankció elszenvetését, ennek érdekében a jogalkotó újabb lépést tett, amely után joggal bízhatunk a jogalkalmazói gyakorlat átalakulásában.

Ugyanakkor e sorok írójának továbbra is meggyőződése, hogy dogmatikailag a helyes megoldás az lenne, ha az ittas állapotban okozott balesetek esetében a fő mozzanatnak az ittas állapot helyett a balesetet tekintenénk, és a balesethez vezető szabályszegés mellett megjelenő ittaság csupán minősítő körülmény lenne.⁹

Szintén javasolható, hogy a helyszíni rendőri eljárás során is a „zéró tolerancia” elve jusson érvényre, vagyis a járművezető bármilyen mértékű ittasága esetén a vezetői engedélyét a helyszínen vegyék el. A vezetői engedély helyszíni elvételének visszaállítása a büntetőjogi tényállás reformjával és a rendőri ellenőrzés intenzitásának és hatékonyságának növelésével prognosztizálhatóan valódi áttörést jelenthet az ittas járművezetés elleni küzdelemben.

⁹ E téma tudományos kifejtéséről lásd Major Róbert: Az ittas járművezetésről és a cserbenhagyásról – a közlekedési bűncselekmények újrakodifikálásához. *Belügyi Szemle*, 2004/1.